

Міжнародна мобільність: можливості та проблеми
Належна підготовка до навчання в іноземному університеті

Посібник для студента

Що я повинен знати перед тим,
як поїхати на навчання за кордон?

3. Дослідження повсякденного життя

3.1. Особистий простір

СИТУАЦІЯ 1

У кабінеті секретаря одного з університетських факультетів студентів обслуговують за спеціальною стійкою, яка знаходиться біля вхідних дверей. Увійшовши до кімнати, один з іноземних студентів пройшов повз стійку, підійшов до столу секретаря, нахилився над нею і запитав про робочий час професора. Секретар почувалась ніяково, коли студент був так близько до неї, і попросила його стати за стійку. Студент сказав їй не вказувати йому, де він повинен стояти, бо він почувався комфортно в цьому місці. Він обурився, що йому доводилося говорити з секретарем стоячи і не маючи стільця біля столу секретаря, на який можна сісти.

Навколо кожного є певний простір, який дає їм відчуття комфорту і в якому вони почуваються в безпеці. Розмір цього простору, який зазвичай називають особистим простором, приватною сферою або особистою дистанцією, різниться залежно від культури. У деяких країнах люди, які ведуть розмову, почуваються комфортно, коли вони знаходяться поруч, тоді як в інших місцях вони вважають за краще дотримуватися відстані, наприклад, щонайменше 1 метр. Перед тим, як поїхати вчитися за кордон, вам слід з'ясувати, на якій відстані слід триматися, щоб люди, з якими ви розмовляєте, не почувалися незручно.

СИТУАЦІЯ 2

Після останнього заняття на річному курсі студенти організували невеличку прощальну зустріч, дякуючи один одному за успішну співпрацю. Один із учасників, студент з Іспанії, підійшов до вчителя, ввічливо подякував йому за роботу, потиснув руку і, виходячи, погладив його по плечу. Такий жест, що, як правило, сприймається як покровительський (наприклад, у Польщі), може трактуватися не лише як помилка, а й як образа. У Польщі багато людей досі вважають, що молодша людина повинна в першу чергу вклонитися та привітатись, тоді як старша людина має привілей простягнути руку.

Особистий простір іспанців більше схожий на арену для взаємодії з іншою людиною, а не на анклав, який дає їм відчуття безпеки. Наближаючись до польського співрозмовника на відстані витягнутої руки, іспанець все ще зберігає дистанцію, тоді як поляк вже втрачає почуття безпеки.

Ця близькість та відкритість проявляються не лише у взаємних стосунках, коли люди похилого віку ставляться до молоді на партнерських (рівних) засадах, а й у повсякденному житті. Ввічливі форми звертання та ввічливі вислови важливі для людей, які займають певні посади в університетах чи кафедрах, а також для найстарших та найвидатніших викладачів. Слід зазначити, що звернення до когось на ім'я не є ознакою відсутності поваги чи неввічливості (що сприймається таким чином у польській культурі).

ІНШІ ПРИКЛАДИ

- Студент зі Східної Європи прийшов до університетського бюро кар'єри, щоб отримати певну підтримку у прийнятті рішення щодо своєї майбутньої кар'єри. В кінці бесіди, задоволений її ходом та результатами, вражений увагою та професіоналізмом радника, розкрив обійми, намагаючись обійняти його. Не звикши до такого типу реакції, працівник кар'єрного офісу розгубився, і в результаті студент також почувався незручно.
- Студент відповів на телефонний дзвінок у крамниці. Він продовжував розмову тривалий час у режимі "вільні руки", пересуваючись між полицями та ігноруючи присутність інших людей. Така поведінка в його країні не є винятком. Однак подробиці його розмови були незручними для інших покупців - вони не відчували потреби дізнаватися про приватні справи незнайомця.
- Під час міжнародного курсу, який тривав кілька місяців, в одній групі з'явилися студентка-латиноамериканка і молода дівчина з Єгипту (мусульманка). Вони продовжували працювати над проектом кілька годин на день. Після його завершення всі студенти поспішили обійняти один одного, але молода єгипетська студентка розгубилася і лише потиснула руку своїй подрузі. Коли та спробувала обійняти її, вона збентежилася, відступила на крок і сховалася за іншими дівчатами.

У різних культурах люди дотримуються різної дистанції в особистих контактах.

Дізнайтеся, як це виглядає у країні, де ви хотіли б навчатися

3.2. Концепція часу

Які очікування країни, що приймає, щодо пунктуальності? Можливо, запізнення буває прийнятним у вашій країні, але дізнайтесь про ставлення до цього у країні, що приймає, оскільки вам доведеться пристосовуватися до місцевих вимог.

СИТУАЦІЯ 1

Перед початком семестру (у вересні) іноземний студент попросив розклад іспитів на майбутній навчальний рік (на зимовий та літній семестр) включно із точним іменем екзаменатора, дату, час та аудиторію, коли і де відбудеться іспит. Однак в університеті, де він розпочав навчання, дати іспитових сесій встановлюються не раніше ніж за місяць до їхнього початку, номер аудиторії – за кілька днів до іспиту, а повідомлення імені екзаменатора не практикується. Студенти з'ясовують, хто проводитиме іспит, під час занять чи лекцій. У країні іноземного студента на початку кожного навчального року всі студенти та викладачі отримують електронною поштою детальний розклад іспитів із усіма датами та необхідними деталями.

Час сприймається по-різному залежно від країни. У деяких з них (монохронні культури) всі події, ритм дня, семестр та навчальний рік, а також зустрічі в університеті суворо організовані графіками, планами та щоденниками. Бути професіоналом у таких країнах означає бути пунктуальним і мати можливість виконувати завдання, як було заплановано. В інших країнах підхід до часу є більш гнучким (поліхронічні культури). Розклади, плани та щоденники розглядаються як загальні орієнтири, які за необхідності можуть бути змінені. Бути професіоналом у таких країнах означає розпоряджатися часом таким чином, щоб встигати з усім, не обов'язково чітко дотримуючись плану. Важливим є кінцевий результат, а невелика затримка не особливо важлива. Якщо ви плануєте вчитися в іншій країні, з'ясуйте, наскільки важливий час для її громадян.

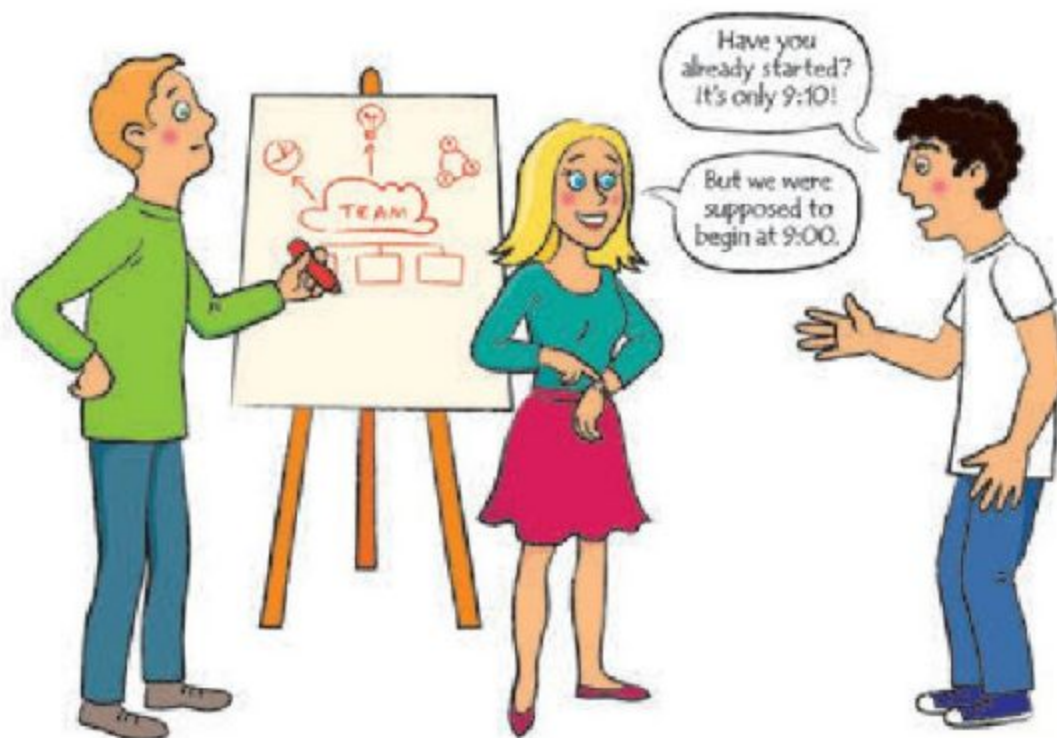
СИТУАЦІЯ 2

Студентка з Чехії отримала повідомлення, що о 17:00 відбудеться інтеграційна зустріч - нічний відпочинок у боулінг-клубі. Тих, хто бажає взяти участь у цій події, попросили зібратися біля пункту збору о 16:30. Вона була впевнена, що академічна чверть стосується всіх видів діяльності студентів, включаючи і менш формальну, і була здивована тим, що коли вона прибула туди о 16:45, усі вже пішли.

У Польщі існують два популярні терміни «академічна чверть» або «студентська чверть», згідно з яким студентам дозволяється залишати заняття без будь-яких наслідків, якщо вчитель запізнюється більше ніж на 15 хвилин. Це працює і навпаки, дозволяючи студенту запізнюватися на заняття не більше ніж на 15 хвилин без наслідків. Однак другий варіант не є правилом, і деякі викладачі не терплять того факту, що студенти спізнюються. Слід підкреслити, що поняття «академічна чверть» стосується лише занять в університеті, а не будь-яких інших видів діяльності.

ІНШІ ПРИКЛАДИ

- На початку навчального року, після першої лекції, студенти вирішили влаштувати вечір і розважитися. Обрання місця для цього не виявилось проблемою, оскільки в районі було багато невеличких пабів та барів. Однак встановити правильний час виявилось набагато складнішим. Кілька людей хотіли зустрітися одразу після вечері, о 20:00, щоб побачити щось, поки не стемніло, і мати достатньо часу, щоб добре виспатися (група студентів із Центральної Європи). Інші пропонували трохи пізніше, близько 23 години, щоб було прохолодніше та приємніше (студенти з Балкан). Тим часом місцеві студенти запропонували 1:00 ночі, оскільки в цей час були відкриті наймодніші місця, тоді як "23:00 - це час, коли діти збираються" (студенти з Піренейського півострова). Нарешті, всі вирішили зустрітися о 20:00, щоб мати більше часу для знайомства, оскільки це виявилось найважливішою метою їхньої зустрічі.

У різних культурах питання пунктуальності трактується по-різному. У деяких країнах бути пунктуальним означає прийти на 10 хвилин раніше, тоді як в інших на 10 хвилин запізнитись не проблема.

- Студенти з країн, де відображається більш гнучкий підхід до часу, часто ставляться до термінів подання робіт чи есе як до відправної точки для переговорів зі своїм викладачем. Вони намагаються переконати його або її, щоб дати їм більше часу для виконання завдання через погане знання мови, поганий емоційний стан або нудьгу по домі. У країнах, де час лінійний, має свій початок і кінець, а його ресурси обмежені, студенти зазвичай організовують своє життя, встановлюючи непрямі цілі або терміни. Недотримання термінів або досягнення цілей може трактуватися як сигнал низької трудової етики, некомпетентності або навіть незнання.

3.3. Турбота про себе та навколишнє середовище

Гігієнічні звички. Кожна культура має свої специфічні гігієнічні звички. Ми хотіли б лише зазначити, що деякі звички відрізняються, і поінформувати вас про відмінності, щоб допомогти вам адаптуватися.

СИТУАЦІЯ 1

В одному з університетів студенти щороку в травні святкують «університетський фестиваль». Протягом дня в кампусі відбуваються численні зустрічі, концерти та різноманітні заходи. Увечері студенти часто збираються на шашлик. Одного року також були запрошені студенти зі Швейцарії. На відміну від своїх однолітків, вони замість їжі привезли з собою багато поліетиленових пакетів. Побачивши здивовані погляди, вони пояснили, що приберуть після вечірки, зберуть усе сміття та викинуть у відповідні контейнери. Студенти-господарі були дуже здивовані, оскільки до цього часу ніхто не турбувався про прибирання, залишаючи це за адміністративним персоналом університету.

 У багатьох країнах люди ставляться бережно до навколишнього середовища і живуть у гармонії з природою. Вони відчують себе її частинкою. Люди намагаються не втручатися в природне середовище і не змінювати його. Вони захищають свою культурну спадщину не лише у вигляді пам'ятників, а й природних ландшафтів. Однак є також країни, де люди змінюють і приборкують природне середовище, роблячи його придатним для своїх потреб та комфортного життя. Незалежно від того, яку думку ви поділяєте, переконайтесь, що місце, яке ви залишаєте, чисте та охайне.

СИТУАЦІЯ 2

Група молодих чоловіків, студентів зі Східної Європи, товпилася біля входу в лекційний зал. Інші

студенти стояли на відстані від них. Причиною дотримання такої дистанції, як виявилось, був інтенсивний запах парфумів, якими користувалися перші. Після заняття викладач лагідно та ввічливо сказав їм, що запах, який вони поширюють, турбує інших учасників занять. Іноземні студенти були здивовані і злі, стверджували, що парфуми для них – це ознака гарного смаку, розкоші та соціального статусу. До того ж аромат, який вони використовували, – брендовий і дорогий. Вони вигукували, що якщо хтось не може цього собі дозволити і заздрить, то це не їхня проблема!

Всі ми використовуємо парфуми з естетичних та гігієнічних міркувань. Аромат повинен відповідати цьому випадку. Деякі типи парфумів підходять для роботи в офісі, а інші – для романтичного вечора. Якщо ви знаєте, що будете у великій групі людей, наприклад в громадському транспорті, в університеті або в офісі, то повинні переконатися, що ваш аромат є делікатним і не заважає іншим.

Культурна різниця чи відсутність турботи?

СИТУАЦІЯ 3

Група студентів з Італії, яка навчалася в українському університеті за програмою, мала вільний час між двома лекціями. Була чудова літня погода, тож вони дістали з рюкзаків килимки та книги й зручно сіли на зеленій траві в тіні. Однак їх веселу розмову та відпочинок перервав охоронець, який ввічливо, але твердо сказав їм, що заборонено сидіти на галявині. Італійські студенти були здивовані цим правилом, але не мали іншого вибору, як забрати речі та перейти в інше місце.

Багато українських університетів досі дотримуються суворих інституційних правил поведінки в університетському містечку. Їхні площі сплановані та облаштовані не для зручності та комфорту студентів, а для візуальної естетики та гармонії. Хоча деякі з правил поступово змінюються, це відбувається дуже повільно. Тому іноземним студентам рекомендується ставитися до, здавалося б, нелогічних та атакістичних норм, а також заборон з терпінням та розумінням.

ІНШІ ПРИКЛАДИ

- Студенти з Іспанії, які приїхали навчатися до одного з університетів Центральної Європи в рамках своєї стипендії, користувалися громадським транспортом разом із багатьма іншими пасажирами. Вони були вражені умовами подорожі, особливо запахом у транспорті. Іноземці стримано і тактовно запитали своїх викладачів та місцевих студентів, чому люди, які там живуть, не користуються дезодорантами.
- В Іспанії під час програми обміну студентами, студенти з різних країн жили разом в одному крилі гуртожитку та користувались спільною ванною кімнатою. Там вони зберігали свої пакунки з туалетно-косметичними засобами, а також рушники. Це тривало доти, поки не з'ясувалося, що одна студентка з Китаю користувалася рушником, який належав студентці з Польщі. Коли дівчина виявила, що її рушник вологий, хоча вона ним і не користувалася, китайська студентка зізналась, що використала його після душу. Вона не думала, що це буде проблемою, оскільки рушник залишали у спільній ванній. У результаті спалахнула величезна суперечка, і з тих пір всі зберігали особисті речі в своїх кімнатах, поки програма обміну не закінчилася.

Кожен повинен дбати про чистоту та порядок навколо себе, особливо при користуванні спільними кімнатами. Почуття чистоти та порядку, як правило, є індивідуальною справою, але також можуть спостерігатися деякі відмінності між країнами. В одних культурах до цього ставляться дуже обмежено, тоді як в інших - більш ліберально. Пам'ятайте, що, їдучи в іншу країну, вам слід адаптуватися до чинних там стандартів.

3.4. Зовнішній вигляд

Одяг. Макіяж, зачіска.

СИТУАЦІЯ 1

Студентка завжди приходила на заняття з яскравим макіяжем, довгими нігтями, пофарбованими у яскраво-червоний колір, на високих підборах, прозорим одягом (частково було видно білизну) та короткій сукні чи спідниці (довжиною до середини стегна). Студенти-чоловіки з тієї ж групи, як і деякі жінки, явно мали проблеми з концентрацією уваги, і можна було помітити, що вони кидали погляди на дівчину. На

запитання лектора (після занять, під час очної розмови), яке вбрання мали б носити студенти з її країни, вона відповіла, що «воно повинне бути елегантним і святковим, оскільки заняття в університеті - це особливий випадок, і це слід підкреслити належним одягом». На запитання, чи є належним той одяг, у який вона одягнена, дівчина відповіла «так».

СИТУАЦІЯ 2

На початку навчального року відбулася церемонія, у якій узяли участь ректор університету, група професорів та студентів. Раптом в аудиторії з'явилося кілька іноземних студентів, які збиралися розпочати свій новий семестр. На диво, вони були одягнені у світшоти, джинси та різнокольорові футболки. Порівняно з іншими студентами, які мали елегантні та святкові вбрання, вони виглядали як група туристів, які загубили дорогу. Їхній одяг був абсолютно неадекватний цьому випадку. Недарма їм було незручно - вони боялись, що їхнє ставлення може сприйматися як неповажне з боку інших учасників заходу.

 Приказка «Одяг робить людину» набуває особливого значення в культурно різноманітному середовищі. У кожній країні існують різні уявлення про те, що і коли одягати, що широко прийнято і від чого краще відмовитись. Дуже ймовірно, що університет, у який ви збираєтесь, має інший дрес-код, ніж той, до якого ви звикли. Ваш зовнішній вигляд, одяг та зачіска надсилають сигнали навколишньому середовищу та інформують його не лише про ваші риси особистості, естетичні потреби та почуття стилю, але й про те, чи поділяєте ви однакові цінності та чи поважаєте відповідні правила. Перед поїздкою варто витратити трохи часу на вивчення культури одягу тієї країни, в якій ви збираєтесь вчитися. Це дозволить вам уникнути багатьох незручних ситуацій і швидше адаптуватись у новому середовищі.

ІНШІ ПРИКЛАДИ

- Студент із Греції приїхав вчитися в університет однієї з країн Центральної Європи і очікував холодної погоди. Будучи далекоглядним, він переодягнувся в літаку та одягнув анорак, шарф, рукавички та кепку. Однак після посадки він із подивом виявив, що вереснева погода була приємною і сонячною. У результаті студент прибув до університету спітнілим і втомленим.
- Підсумковий іспит в одному з університетів зібрав місцевих та іноземних студентів, які мали скласти його. Перші були одягнені в елегантний та класичний одяг - темні сукні, спідниці, костюми та краватки. Останні, група студентів зі Східної Європи, обрали одяг у народному стилі - красиві білі сорочки з насиченою і барвистою вишивкою. Контраст стилю та вбрання дивував усіх.

- Студентка з Кіпру мала взяти участь у програмі Erasmus + та переїхати до університету в Естонії. Перед від'їздом вона підготувалась до своєї подорожі та прочитала різні матеріали про історію та культуру цієї країни. Також студентка перевірила прогноз погоди, звернувши особливу увагу на поточну температуру. Для своєї подорожі вона обрала вбрання, яке, на її думку, відповідало температурі - футболку та толстовку. Температура мала бути близько 22 градусів за Цельсієм. Однак в аеропорту їй стало некомфортно, бо інші мандрівники мали зовсім інший одяг. Після виїзду з аеропорту вона дуже здивувалася, бо надворі було морозно і вітряно. Студентка зрозуміла, що при перевірці температури вона помітила, що температура становила 22 градуси за Фаренгейтом, а за Цельсієм – це нижче нуля.

! У більшості університетів поняття відповідного одягу для занять досить широке. Однак є деякі загальні правила, яких слід дотримуватися. Межі так званого доброго смаку є довільними і мають свої культурні умови. Дізнайтеся, які вони в країні, де ви хочете вчитися.

Студенти університету носять усі стилі одягу. Однак варто бути обережним, щоб не заподіювати незручностей оточуючим своїм зовнішнім виглядом